

An-Phông-Sô / Pierre Canh
Vân

Canh, Pierre Vân. Auteur du texte. An-Phông-Sô / Pierre Canh Vân. 1935.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».

- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

[CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter utilisation.commerciale@bnf.fr.

80 Pièce
INDO-CHINOIS

1648

Pierre Canh-Vân

ESTABLISSEMENT
INDO-CHINOIS
N° 20365

AN-PHÔNG-SÔ

HẠNH TÍCH LƯỢC GIẢI

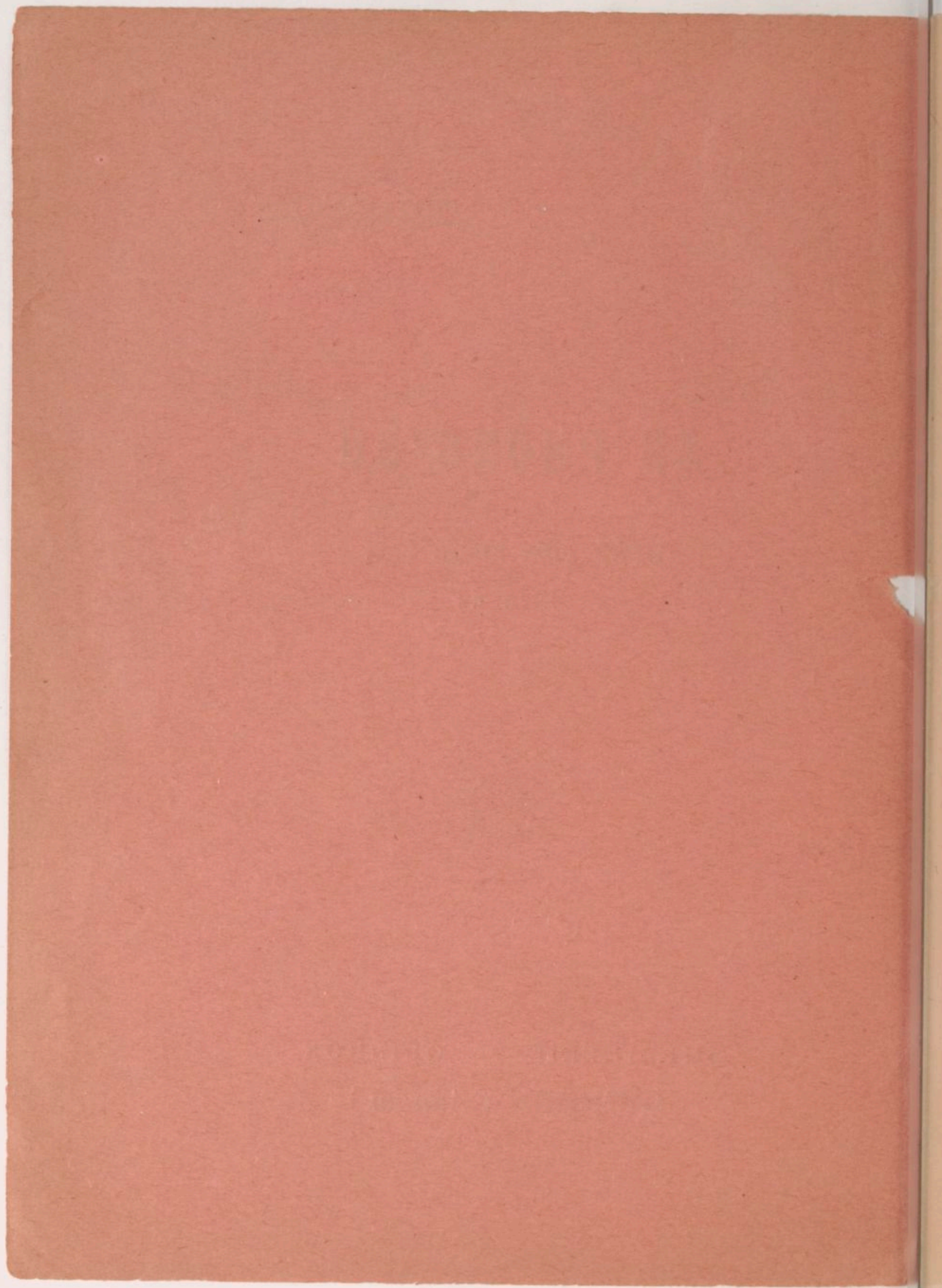
Diễn ca

IMPRIMERIE DE QUINHON

QUINHON (Annam)

80 Indoch. Pièce
1648

Pierre Cảnh-Vân

DEPOT LEGAL
INDOCHINE

N° 2036

AN-PHÔNG-SÔ

HẠNH TÍCH LƯỢC GIẢI

Diễn - ca

IMPRIMERIE DE QUINHON

QUINHON (*Annam*)

Pierre Cánh-Vân

AN-PHONG-SÔ

Imprimatur

Diên - 68

✠ A. TARDIEU

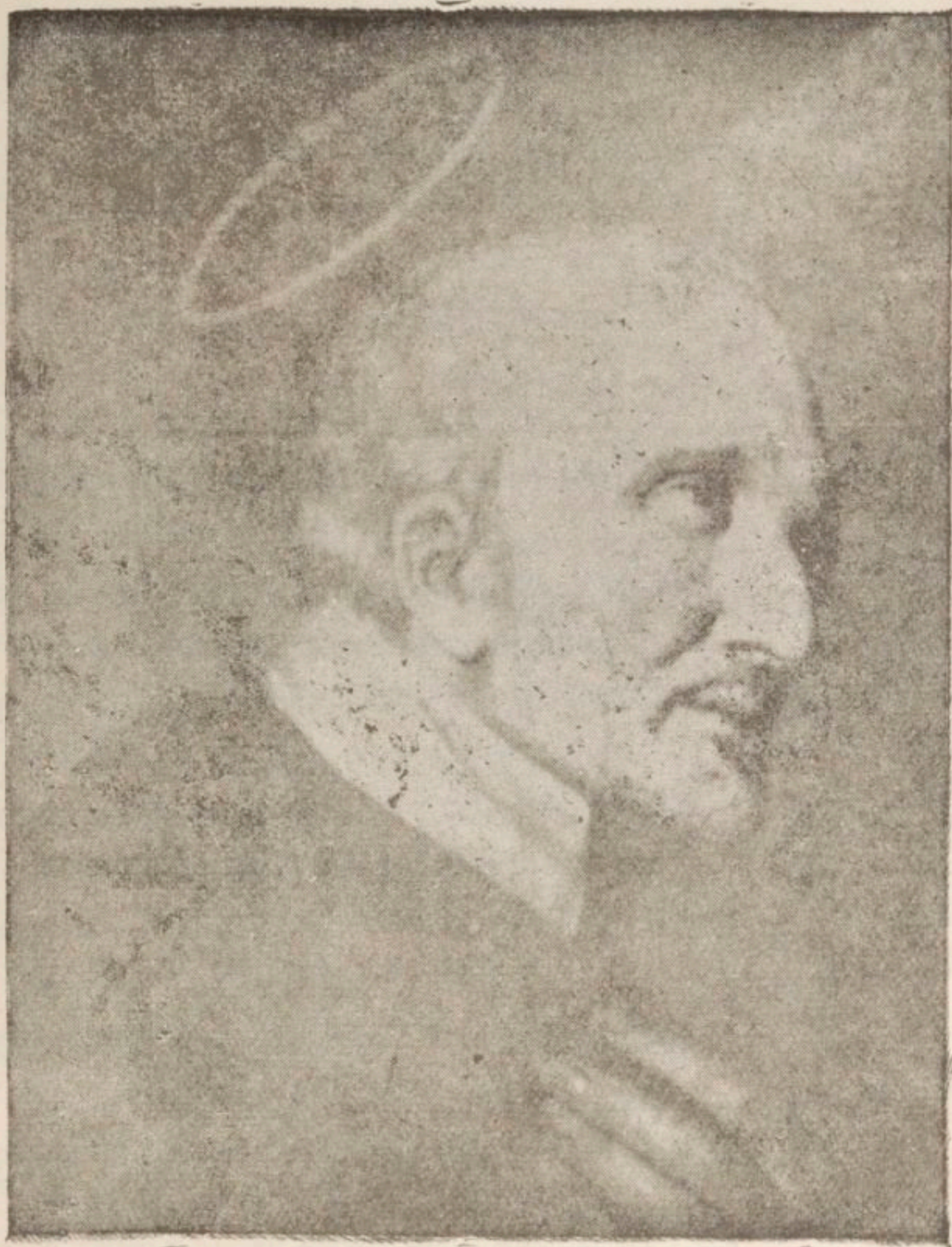
Vic. Apost.

Quinhon, le 30 Janvier 1935

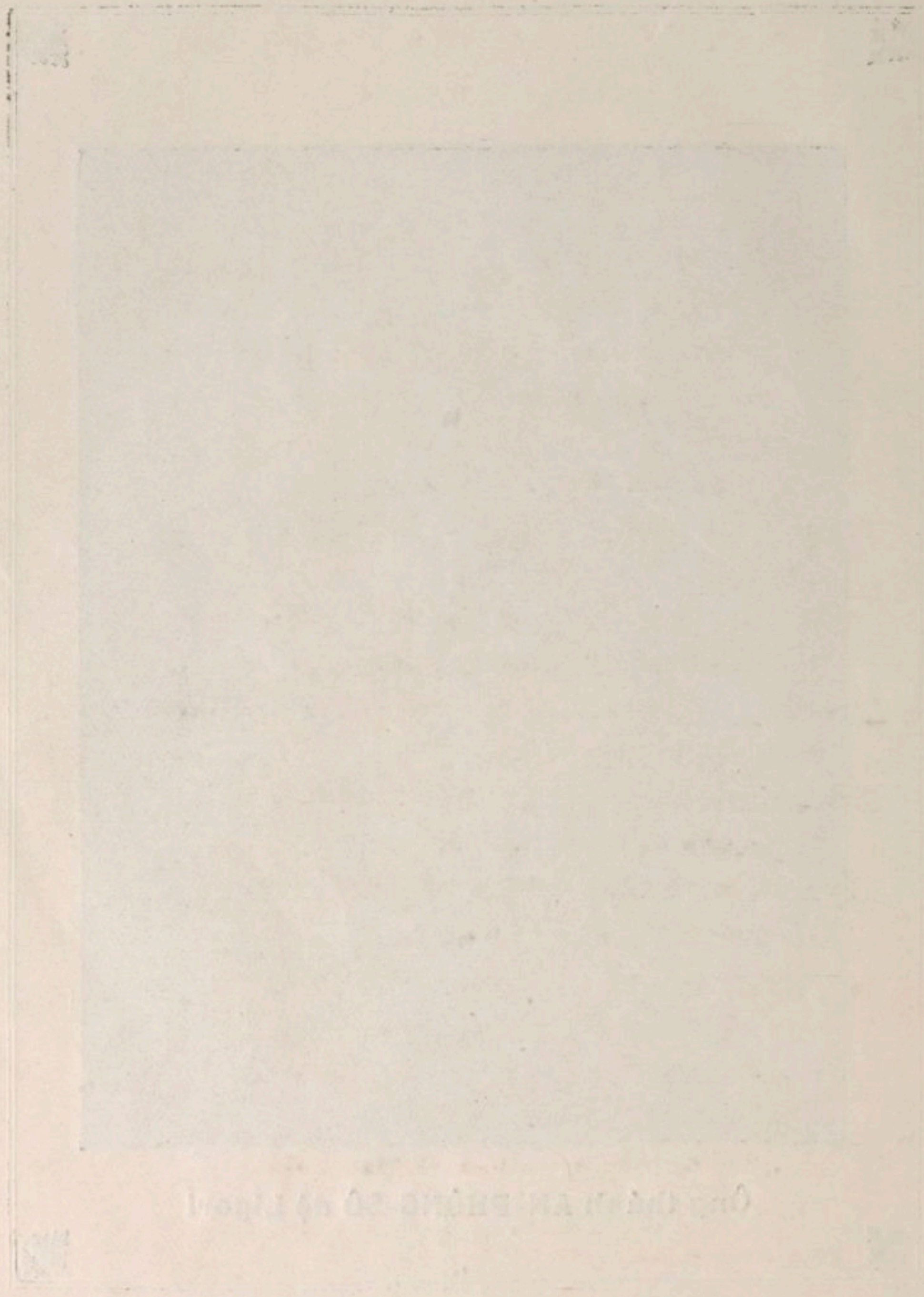

IMPRIMERIE DE QUINHON

(Quinhon) (Annam)

Ông thánh AN-PHÔNG-SÔ đệ Ligori

AN-PHÔNG-SÔ

HẠNH TÍCH DIỄN CA

*Dương trần là chỗ đẹp ba thù,
Ai biết lo tìm chốn ăn-tu.
Đừng mễn công danh mà phải mắc,
Mắc vòng bầy mỗi khó bốn xu.*

Xưa ở nước Ý-ta-li (Italie)
Có người tên Lý-gô-Ri (Liguori) hiền từ,
Chức làm đại tướng Thủy sư,
Ông bà đạo đức, người người đều thương.
Sớm sanh một trẻ đường đường,
An-phông(Alphonse) chữ đặt, yêu đương vô cùng.
Phương-phi diện mạo tư dung,
Thông minh có một, anh hùng không hai.
Trọn lành từ thuở anh hài,
Hay châu mình Chúa, chẳng nài nhọc công.
Kính yêu Đức Mẹ hết lòng,
Ngày ngày than thở kêu cùng Nữ-Vương.
Ông bà hết dạ yêu thương,
Thấy con nhen đức, lòng thương hỉ hoan.
Cùng nhau toan tính, liệu bàn,
Cho An-Phông đến học đàn không xong.
Bà ưng gởi đến nhà dòng,
Nhưng sợ con nhỏ khó lòng ở xa.

Ông bèn rước khách về nhà,
Dạy An-Phông học lòng già mới an.
An-Phông học vẽ học đàn,
Học chữ, học toán, học sang luật hình.
Học thêm lý đoán, la tinh (latin)
Rê-cô (grec) cũng giỏi, bát kinh cũng tài.
An-Phông thật đáng mặt trai,
Đầu đầu tiến sĩ, trong ngoài đều khen,
Sân toà mấy lúc đua chen,
Ra tài biện bạch ai bea kịp người.
Nổi danh hơn các trạng sư,
Ai ai cũng đến nhờ người chớ che.
An-Phông tính biết kiên dè,
Chọn người giúp việc, chẳng hề tham gian.
An-Phông bộ diệp đoan trang,
Đứng đi tề chỉnh, luận bàn thẳng ngay.
Trần hoàn lắm nỗi chua cay,
Khiến người có lúc châu mày lụy rơi.
Làm cho người chán cuộc đời,
Dốc lòng bỏ thế tìm nơi thanh nhàn.
An-Phông quyết bỏ trần gian,
Ngặt vì một nỗi thung đàn chẳng ưng.
An Phông lụy ngọc rung rung,
Quyết lòng theo Chúa, chẳng ưng ở nhà.
Giuse giọt lụy nhỏ sa,
Khiến lòng người nữ Anna quặn đau.
An-Phong rõ thấu trước sau,
Nếu theo chân Chúa, chắc đau lòng già.

THẬT LÀ :

Bây giờ chẳng biết định làm sao,

Ở thế, đi tu liệu lẽ nào ?

Hai nỗi xác, hồn lòng bối rối

Một mình trung hiếu dạ xôn xao.

Việc tu ta đặt phần vui vẻ

Bối thế mẹ cha giọt lụy trào

Cay nghiệt thân này chi lắm nhỉ ?

Bây giờ chẳng biết định làm sao.

Ngày đêm giọt lụy chan hoà,

Nhưng vì chẳng dám chối già ơn thiêng.

Giu-se rõ đặt thêm phiền,

Toan mưu đồ dụ con hiền làm quan.

Muốn An-Phông ở thế gian,

Lo bề đôi bạn, vinh vang môn đường.

An-Phông ruột nát như tương,

Mấy phen từ khách, chẳng chường mặt ra.

An-Phông lòng luyến xót xa,

Đánh liều tỏ thật cha già đặt hay :

« Con mang ơn Chúa đã dày,

Ngày nay quyết học làm thầy dạy dân.

Xin cha cho trẻ tu thân,

Giữ lòng trinh khiết theo chân Chúa Trời.

Lòng con chán ngán cuộc đời,

Quyết làm cho trọn mấy lời Chúa phân. »

Giu-se nghe trẻ tố trần,

Lòng già chẳng khác như dần như châm.

Giu-se chẳng khác người cầm
Làm tỉnh đứng dậy ướm dầm bọt châu.
Mới xin các bạn công-hầu,
Các hàng đặc đức đến hầu khuyên lơn.
An-Phông sắt đá chẳng sờn
Quyết lòng theo Chúa chẳng màn công danh.
Giu-se vội đến xin anh
Giúp lời cầu khuyên bảo may thành việc chẳng.
Đức cha nghe chẳng bằng lòng,
Lẽ nào tôi dám ép lòng cháu sao ?
Đức cha bày tỏ âm bao.
Giu-se hết biết lẽ nào từ nan.
An-Phông lòng dạ hân hoan
Xin cha đem đến giáo tràng thành trung.

THẬT LÀ :

Vui vẻ nào hơn vui vẻ này,
An-Phông lòng dạ hết chua cay,
Cha đã thuận ý cho theo Chúa,
Mẹ cũng an tâm gửi đến thầy
Trình bạch phen này ra sức giữ
Thịnh danh thuở trước thả cho bay
Từ này hết tưởng sân toà-án,
Đem dạ mến yêu Đấng Cao-Dày.

Đức cha yêu dấu vô cùng
Cắt tóc, phong chức cho tòng hội thiêng.
Phó tế người đặt ban quyền,
Theo giảng Đại-phúc các miền thôn hương.

Bồn đạo ai thấy cũng thương,
Vì lời giảng dạy ngọt đường mật ong,
Nói phò ai cũng động lòng,
Khiến nên gia trẻ đều mong gặp người.
An-Phông lắm lúc hồ người,
Vì lòng khiêm nhượng sợ người tặng khen;
Tánh tình nhơn đức đã quen,
Về lòng sốt sắng ai ben kịp người.
Xuân thu vừa đặn ba mươi,
Thọ quyền linh mục, dường như đặn vàng.
Lòng người chi xiết hân hoan
Gia công ép xác, dẹp đoàn tình ma
An-Phông thương mến người ta
Ra công giảng dạy cứu mà sanh linh
Lắm người chan chứa tội tình
Nghe người phân giải, hạ mình ăn-năn
An-Phông yêu kẻ khó khăn
Ra tay cứu giúp, lòng hăng mến thương
Cho hay cuộc thế bất tường
Khiến người lâm bệnh liệt giường, chẳng an
Bề trên thấy bộ võ vàng
Cho đến nghỉ mát tại làng A-man (Amalfi)
Người vừa đến chốn nghỉ an
Gặp cha địa phận mời sang rượu trà
Bề trên mới thốt lời ra
Mời người đến chốn Đức-Bà miền-non
Ấy nơi tịch mật u sầu
Những người cô độc giải sầu tuyết sương

An-Phông thấy động lòng thương
Mời toan đến việc lập trường cứu dân
Vừa gặp lúc giảng cấm phòng
Cho các người nữ nhà dòng Ca-la (Scala)
Khi đó có Ma-ri-a (Maria Celeste)
Thừa hết các việc người đã thấy xưa
An-Phông nghe dì phước thừa
Mới biết thánh ý Chúa đưa cho người.
Ra công giúp việc trọn mười
Dựng nên dòng nữ mọi người đều vui
Đến khi công việc xong xuôi
Muôn vàn nữ sĩ hưởng mùi thanh ba
Đến sau bà Ma-ri-a
Được ơn Chúa tỏ tại nhà nữ tu
« Một đoàn thầy cả hôn xu.
Lo đi giảng dạy dân ngu các miền,
Làm đầu một đảng thanh niên,
An-Phông chính kẻ giải phiền người ta. »
Người mau tin với Đức cha
Phan-cô-A thấy biết là thánh-nhơn (Falcoia)
Người liền gởi bức thư đơn
Mời An-Phông đến thiết hơ luận bàn
An-Phông nghe nói liền than :
« Nếu phải ý Chúa mọi đàng tôi vâng. »
Đức cha nghe rất đổi mừng
Khuyến An-Phông gần mực đừng âu lo.
Người hỏi cha Ba-ga-Nô (Pagano)
Trước cha bề bác mồ hồ thị phi,

Rằng : « đều phi lý dị kỳ »
Nhưng sau đổi ý biết thì lắm to,
Khuyên An-Phông kíp sớm lo
Nhưng người còn muốn hỏi dò thiệt hơn
Tìm cha Ma-núy-li-Ô (Manuliô)
Cùng Cu-ti-Cá (Cutica) phân tường thủy chung.
Hai cha mừng rỡ vô cùng
Khuyên người gấn giúp linh hồn người ta
Ba cha đồng ý thuận hoà
An-Phông mới quyết bước ra lập dòng
Từ đây thánh phải long đong
Lâm đều khổ cực trong vòng trần gian
Từ đây thánh phải gian nan.
Nhưng may Đức Mẹ sớm ban ơn lành.

THẬT LÀ :

An-Phông vì Chúa chịu long đong,
Vì bởi thương dân mới lập dòng.
Quỉ dữ ghét người lo phá hại,
Mẹ lành thương tỏ giúp giùm xong.
Ba thù thánh cả ra công dẹp,
Bảy mối An-Phông thoát khỏi vòng ;
Thật bởi ơn thiêng hằng nhỏ xuống,
Nên người mới lập dựng nhiều công.
Ban lời an ủi mây xanh
Giục lòng chịu khó đề thành công cao
An-Phông số phận lao đao
Khiến rên quỉ dữ chen vào trở đươg

Làm cho trắc trở bước đường
Nên cha đốc giáo nhà trường la tinh
Cùng cha lý đoáa, bất bình
Buông lời trách mắng nhạo khinh người là nh
Làm cho náo động kinh-thành
Đâu đâu cũng thấy nói hành An-Phông
Nhưng người vui chịu bằng lòng
Quyết theo ơn Chúa lập dòng cứu dân
Ăn chay hãm xác ân cần
Dò theo chân Chúa bước lần gốc gai
Tân toan cay đắng chi nài
Miễn sao việc Chúa an bài là xong
Từ cha, lên ngựa thẳng xông
Đến nơi rừng vắng lập dòng viện-tu
Một mình lướt dậm bôn xu
Quản chi những việc dân ngu luận bàn
Ra đi vừa đặng nửa đàn
Gặp thầy Tô-Kế (Tosquet) lòng dằng theo chưng
Cha Ma-di-Ní (Mazzini) cũng ưng
Cha Xa-nê-ly (Sarnelli) cũng vưng lời truyền
Lắm người chẳng rõ căn nguyên
Chỉ trông thánh diện phỉ nguyên lòng son
Quản gì rừng vắng, núi non,
Nguyện theo đến chốn làm con trong dòng
Buổi đầu tuy chẳng dặng đồng
Nhưng bề sốt sắng thiệt không đâu bì
Lắm lần thiên hạ khinh khi
Nhưng lòng mến Chúa dễ chi đổi dời

Các thầy tuy bỏ cuộc đời
Nhưng hằng rảo bước khắp nơi giảng truyền.

THẬT LÀ :

Miễn Chúa thương rồi, mặc người chê,
Mặc kệ cho ai cứ nhún trề ;
Việc Chúa đã làm, làm đến hết,
Đều ma bày vẽ, vẽ dừng mê.
Đã rằng bỏ thế vào tu viện,
Nhưng phải ra đời dạy dân-quê;
Mặc ai bẻ bát, ai khinh dề,
Miễn Chúa thương rồi, mặc người chê.

Thương dòng gặp lúc đảo điên,
Lắm đều đau đớn, thảm phiền tiếp theo
An-Phông rất đổi eheo leo,
Nhưng nhờ ơn Chúa mới theo đến cùng
Nhà dòng lắm lúc lao lung
Nhiều khi bị kẻ gian-hùng phá tan
Lắm khi phải đến trào dâng
Ra tài biện bạch mới an việc nhà.

THẬT LÀ :

Cay đắng tận toan cứ đến hoài,
Làm cho viện sĩ lụy tuông dài ;
Nhưng nhờ ơn Chúa hằng ban bố,
Các thánh mới nguyên lướt gốc gai.
Đằng cay nào có quản chi
Lập thêm nhà ở Phọt-mi-cô-là (Formicola)

Tiện đây xin nhắc một cha
Tên là Rô-sí (Rossi) con nhà quận công
Ban sơ chẳng muốn vào dòng
Nhưng sau cha lại vui lòng xin tu.
An-Phông chi xiếc mừng vui
Được người thông thái làm tôi trong dòng
Từ đây bớt sự long đong
Các hàng đặc đức vào dòng cũng đồng
Các thầy đạo khắp tây đông
Giảng truyền đạo thánh lướt xông bụi bờ
Dầu cho vua chúa mẫn ngơ
Cũng không hối hận bỏ lơ việc gì
Ở thành Xi-ố-ra ni (Ciorani)
Có em Bá tước nguyện đi vào dòng
Xin An-Phông đến thành trung
Lập dòng dạy dỗ ở cùng nhân dân
Những đều sở phí mấy phần
Một mình bá tước nguyện dâng cho dòng
Từ đây thiên hạ thông dong,
Ai ai cũng có một lòng như nhau
An-Phông rõ biết trước sau
Nhờ đều giảng dạy là mau trọn lành
Người bèn hợp hết môn sanh
Lo đều giảng dạy tập tành người sang,
Vì do kiêu thức các quan
Đề đem dân chúng theo đảng thẳng ngay
Linh mục là bậc làm thầy
Nên người lại muốn dựng gầy gương trong

Cha Vi-la-ni (Villani) vào dòng
Cũng nhờ việc giảng cấm phòng bấy lâu.

Cha này nổi tiếng về sau,
Chết lành sống thánh làm đầu các cha,

Nhà dòng đến lúc tai ba
Ấy vì ma quỷ bày ra các điều

Mấy cha mất bụng dân yêu
Vầy đoàn hiệp lũ đặt đều nói gian.

Một con kỹ-nữ hoang đàng
Phao vu các đảng cường gian ép tình

An-Phông cứ giữ làm thính
Gia công ép xác hãm mình ngày đêm.

Các thầy cũng chẳng ty hiềm
Nói theo gương thánh kiếm tìm ơn thiêng

Cho hay quả báo nhãn tiền
Khiến nên loài dữ ngửa nghiêng hiem nghèo

Dương trần lắm nỗi cheo leo
Thoát rồi nạn trước lại đèo tai sau,

Sa tan mưu kế nhiệm màu
Làm cho dòng thánh đã hầu nát tan

Vì chưng dân sự sanh loạn
Làm đều tai ngược bĩ bản các cha

Buộc lòng phải bỏ Ca-la (Scala)
Thật đều đau đớn các cha trong dòng.

Nhưng mà Chúa rất cù công
Phạt loài tội lỗi, giục lòng tôi ngay,

Các thầy càng phải dăng cay
Thì càng chiêm đặng công dày thiên-cung.

THẬT LÀ :

Muốn tìm phước cả chốn thiên đàng,
Phải chịu đắng cay ở thế-gian ;
Ép xác hãm mình đền tội lỗi,
Tu nhưn tích đức lập công tràng.
Ba thù gần sức lo trừ khử,
Bảy mối mới mong khỏi vương mang ;
Nếu chẳng ra công trừ chước quỷ,
Trông gì hưởngặng phước thanh nhàn.

Các cha nay đã trùng phùng,
Mở lời khấn hứa vô cùng hỉ hoan.
Đức cha mời các thầy sang
Nô-xê-Ra nọ lập tràng dạy dân,
Giáo nhưn ở khắp xa gần
Nghe các thầy đến vui mừng cười vang
Xuân qua rồi hạ lại sang
Đến kỳ thánh cả lo toan lập dòng
Từ nay dân sự phục lòng
Các hàng đặc-đức cũng mong gần người.
Thầy dòng chưa được mấy mươi,
Nhà dòng mới lập lòng người còn xao.
Đến khi ơn Chúa dồi dào,
Lại bị quỷ dữ lên vào khuynh khuỵ,
Mấy người ích kỷ hành vi
Làm cho đấng thánh lắm khi đau lòng,
« Chúng vu cho các thầy dòng
Dối dân lấy của không lòng giúp an ».

Mấy đều luận luận bàn bàn,
Tiếng đồn thấu đến các bang quan viên,
Nhà dòng lại phải ngửa nghiêng
Nhưng nhờ ơn Chúa sự phiến hoá vui,
Các thầy lắm lúc tới lui
Nhưng nhờ tay Chúa xong xuôi mọi đảng
Nhà dòng ray đặn bình an
Thánh nơn cất bước tìm hàng đơn cô
Tại làng Y-lí-xê-tô (Ilice'ô)
Những người giáo hữu thân cô lạc đường
Thánh nơn thấy động lòng thương
Lập dòng giảng dạy dắt đường con chiên
Thành Phô-ri-á (Foggia) ngửa nghiêng
Thánh nơn lại phải sang miền phồn-ba (1)
Một kỳ đại-phúc đặt ra
Giảng xong, bốn đạo lần ra trợn lành
Từ nay dân sự trong thành
Hết còn gian xảo, hết tranh tiền tài.
Than ôi ! là việc thiên tai
Xui cho dân sự lập đại xướng ca,
Thánh nơn trông thấy xót xa
Lấy lời ngon ngọt khuyên mà chúng dân :
« Các con phải nghĩ xa gần
Theo đảng tội lỗi chắc lâm tai trời »
Nhơn dân chẳng muốn nghe lời
Làm cho thánh cả lụy rơi dầm dề

(1) Thành thị, chỗ đô hội

Người bèn trở gót ra về
Đề lời tỏ trước việc về ngày sau.

« Chúng con bằng cứ cứng đầu
Phải lâm tay Chúa mặc dầu kêu vang »

Về sau lời ấy rõ ràng
Phải cơn động đất hại dân bất lương.

THẬT LÀ :

*Cũng vì say đắm phải tai ương,
Đừng trách Chúa không có dạ thương ;
Ấy bởi chẳng nghe lời huấn dụ,
Thành ra mới gặp nỗi tang-thương.*

Nhà dòng dải gió dầm sương
Ngày nay mới thấy bớt đường gốc gai
Nhơn dân hết dạ kêu nài,
Cầu xin thánh cả đoái hoài đoàn chiến
Đỡ nung trong lúc ngửa nghiêng
Lập dòng giảng dạy ở miền Công-dza (Conza)
Thánh nhơn tin với Đức Cha
Luận bàn sau trước thuận hoà dưới trên
Nhà dòng vừa mới nổi lên.
Các cha đã phải bước lên giảng-đài,
Mọi việc nay đã an bài,
Thánh nhơn tính sự lâu dài về sau.
Một mình sương tuyết dải dầu
Lướt xông rừng bụi đến cầu nhà vua,

Phân trần các việc hơn thua
Trình bày lễ luật xin vua nhận dòng
Nhưng dòng chưa hết long đong
Nên quan đệ nhị (Tanucci) đòi lòng chẳng cho
Thánh nhơn chi xiếc âu lo
Đêm ngày rơi lụy sợ cho dòng mình
Vô lòn ra cúi các dinh
Bền lòng khiêm nhượng, người khinh mặc người
Kinh thành ở mấy tháng dư
Mãng lo giảng dạy cho người mà thôi,
Thánh nhơn thấy việc lồi thối,
Trong lòng ảo não bồi hồi xót xa,
Người bèn gửi đến Roma
Xin nhận dòng thánh mới ra dưới đời
Toà Thánh xem xét y lời,
Dòng Chúa Cứu-Thế khắp nơi giảng truyền
Cho An-Phông đăng cầm quyền
Thánh nhơn nghe vậy, người liền thốt ra :
« Anh em xin rộng thứ tha
Phần tôi chẳng xứng làm cha trong dòng »
Các thầy nghe nói động lòng
Thấy người khiêm nhượng rờn rờn lụy sa
Nhưng rồi cũng quyết bàu cha
An-Phông túng phải bước ra nhận lời.
Thương dòng hết lúc thánh thời
Đến khi các thánh chịu lời gièm pha.
Ngày kia vua đạo sơn hà
Thấy trên đồi núi cửa nhà nguy nga

Vua bèn dò hỏi gần xa
Có quan đại tướng thưa ra mọi lời :
« Nhà này tốt đẹp trên đời
Vì người nhà ấy dùng lời dối dân ».
Thánh nhơn nghe hết xa gần
Hăm mình, ép xác ân cần kêu xin
An-Phông cứ vững lòng tin,
Biết rằng có Chúa dòng mình không hư,
An-Phông hội họp mọi người
Khuyên làm việc phước mặc người cười chê.
Nếu ta ái ngại kiên dè
Chắc loài quỷ dữ theo đê trên vai
Lo làm nhà mới ở ngoài. »
Một ngày an ủi trên vài ngàn dân,
Tiếng đồn khắp hết xa gần
Các hàng đặc đức cũng lần đến nghe.
Đến khi tuần thánh người về,
Ở nơi thanh vắng tiện bề gẫm suy,
Mỗi kỳ người lại ra đi
Lo bề giảng dạy xiếc chi nhọc nhằn
An-Phông giữ bức khó khăn
Hiền hoà, thuận hậu, lòng hăng khiêm cung,
Đức cha yêu mến vô cùng
Xin người đến sửa luật chung các trường
Nê-la học sĩ càng cường
Khinh khi nhạo bân thị thường thánh nhơn
Nhưng lòng sắt đá chẳng sờn
Gia công cầu nguyện xin ơn soi lòng

Bồi tay Chúa sửa thì xong
 Khiến nên học sĩ đôi lòng, mến thương.
 Người bèn từ giã các trường,
 Trở về lo liệu các phương trong dòng.
 An-Phông nhiều nỗi long đong
 Nhưng lòng mến Chúa chẳng mong thanh nhàn
 Chúa ban phép lạ tỏ tàn
 Làm dấu thánh giá cứu an bình người
 Có vì giám mục qua đời
 Toà Thánh liền dạy cho người thế chung
 An-Phông lụy ngọc rung rung
 Nhưng vì danh Chúa phải vưng lĩnh truyền
 Giám mục nay đã thọ quyền
 Hết lòng rèn tập còn chiến nên lành
 Song còn thương các môn sanh
 Giơ tay người chúc phép lành các cha
 Từ người đến A-ga-ta (Agatta)
 Hết lòng lo lắng thuận hoà dưới trên
 An-Phông lòng dạ chắc bền
 Thọ quyền giám mục, không quên nhà dòng
 Người bèn xin Đức-Giáo-Tông.
 Cho người cứ thuộc trong dòng như xưa.
 Hai năm trời chẳng thấy mưa
 Nhon dân đói khát đến thừa cùng người.
 Thánh nhon vui vẻ tươi cười
 Lấy của bố thí người người đặng no,
 Ngày nào người cũng phải cho
 Đến khi hết của người lo bán đồ

Một lòng thương kẻ đơn cô
Xin thêm tiền bạc nhập vô chần bần
Chúa thương lòng thánh có nhân
Lập toà-sáng-láng để phần ngày sau
Thánh nhơn lại gặp cơn đau
Giã từ địa phận để hầu dưỡng thân
Nhưng lòng luống những bàn khuôn
Thương người cô độc cơ bần không cha
Vội vàng về A-ga-ta
Giúp các người nữ lập ra một dòng
Nhà nam lại phải long đong
Người nghe tin dữ trong lòng xót xa
Nê-a-bô-lí (Néapoli) sang qua
Mọi người nghe tiếng Đức-Cha đều mừng
Việc người toàn vẹn thủy chung
Bây giờ dòng thánh vô cùng hỉ hoan
Mọi việc người tỉnh đã an
Từ nay người chẳng trở sang kinh thành
An-Phông thật ke trọn lành
Hăm mình tợ lúc mây xanh xuân thời
Chịu đều khốn cực ở đời
Đề mong phước lộc trên trời ngày sau
Bảy mươi hai tuổi người đau,
Phải cơn tê bại gục đầu, còng lưng
Cái cơn đau đớn vô chừng
Khiến người trông thấy khôn ngừng hột châu
Nhưng người chẳng chút buồn rầu
Tỏ lòng vui vẻ kẻ hầu người thăm.

THẬT LÀ :

**Quyết lòng chịu khó lập công lao
Trải mệt phơi gan chỉ khi hào
Chẳng quản ốm đau nơi cõi thế
Nguyên tâm an lạc chốn thiên trao
Hình hài tuy kém lòng chẳng kém
Sức lực hư hao phước chẳng hao
Kẻ nghịch hằng làm cho mất tiếng,
Tiếng người nhờ đó dặng cao rao.**

**Đến khi bệnh đã giảm lặn, [(Mông-triệu)
Người cũng gầy gảm trong tuần Thăng Thiên
Bệnh người nhứt nhối chẳng yên,
Nhưng nhờ điều-dưỡng cũng thuyên giảm nhiều,
Bởi người ép xác đã nhiều.
Nên trông thân thể có chiều xanh-xao.**

**Thầy thuốc khuyên người dưỡng lao,
Dạo chơi đôi chút kéo hao tinh thần.**

**Xe người trông thiệt cơ-bần,
Khiến ai trông cũng động lòng thở than.**

**Nhiều khi người bỏ giữa đường
Song người chẳng chút phản nản, kêu-ca.**

**Người ngoài trông luồn xót-xa,
Nhưng người vui chịu như là không chi.**

**Nhà dòng ở Ghi-ren-ty (Girgenti),
Phải cơn bão táp, gặp kỳ tai ba :**

Vì kẻ tranh của đức-cha,
Lu-xe-xa (Lucessa) đã lập nhà dòng đây (1)
Bày đều vu vạ các thầy,
Song nhờ các Đấng hiệp vầy kêu oan.
Việc ngay thấu đến trỏ đàng,
Vua quan biết rõ kẻ gian hại người.
Thánh nhưn người cũng viết thư,
Xin vua chớ vội tin người giả tâm.
Thánh nhưn vẫn cứ than thầm,
Rằng : « dòng còn phải dãi dăm tuyết sương. »
Thánh nhưn tuy phải tai ương,
Nhưng người chẳng bỏ việc thương linh-hồn.
(Lo cho các cháu ôn-tồn,
Khuyên nên gìn giữ linh-hồn trắng trong.
Giục cô cháu lớn vào dòng,
Để mong thoát khỏi cái vòng trần gian.
Nhà Nê-a-bô-lí (Néapoli) mắc nạn,
Vị quan Máp-Phê (Maffei) lo toan hại người
Thấy An-Phông đã bảy mươi,
Đoán rằng : « người thất dòng người phải tan. »
An-Phông nghe nói cười vang ;
« Đến khi tôi chết dòng an mọi bề ».

THẬT LÀ :

*Lời nói tiên tri nghĩ chĩnh ghê,
Làm cho rúng động quan Máp-Phê,*

(1) Đức cha Lucessa đã lập nhà dòng ở Girgenti
cho các thầy và cúng của cải cho nhà dòng.

Đừng ngờ bệnh tật là mau chết,

Đâu biết An-Phông khoẻ mọi bề.

An-Phông đau đớn quá ghê,

Người bèn dâng sớ xin về nghỉ an.

Nhưng vì Toà Thánh chẳng ban,

Nên người vui chịu không phàn nàn chi.

Chúa ban ơn phép lạ rất kỳ,

Xuất hồn khỏi xác đến thì Ro-ma.

Người đi giúp Đức Ti-ánh cha,

Đề dọn mình sẵn, về mà Thiên-cung,

Từ đây tiếng tụng càng lung,

Danh người đồn thổi khắp cùng lân ban.

An-Phông ăn ở vững vàng,

Giữ các nhơn đức vẹn toàn trước sau.

Khi mạnh cho chí khi đau,

Hiền hoà, nhịn nhục, ai đâu dám bì.

Mặc người tội lỗi khinh khi,

Người giữ bằng tịnh, nhu mỳ, khiêm cung.

Đến khi sức lực kiệt cùng,

Người bèn gởi sớ tâu cùng Thánh Cha.

Xin cho người trở về nhà,

Chung cùng các bạn để mà dưỡng thân.

Thánh Cha xem sớ, bân khuân,

Tiếc người anh tuấn trăm phần tài ba.

Nhưng vì người đã quá già,

Cả ngày chẳng dám bước ra khỏi phòng.

Bèn cho người lại nhà dòng,
Thành Ba-ga-ni (Pagani) theo lòng thánh nhơn,
Map-Phê lòng vẫn tích hờn,
Vầy đoàn hiệp lũ, dầu đơn kiện dòng,
Mấy năm công việc mới xong,
Rồi ra kẻ nghịch ngã lòng cậy trông.
Map-Phê thấy chẳng thành công,
Mấy lần toan liệu như Công-giã-Tràng.
Đến sau chết chẳng bằng an.
Bỏ đoàn con dại nghèo nàn đắng cay,
An-Phông trông thấy châu mày,
Khiến cha Tăng-Noá (Tannoia) nuôi thay cho mình
Lòng nhơn nghĩ rất nên kinh
Bảo thù bằng cách dưỡng sinh con người :

THẬT LÀ :

*Nhơn đức An-Phông đủ trọn mười
Mặc ai khinh dể, mặc ai cười
Lòng hằng an tịnh như không biết
Chỉ biết kêu xin Chúa hộ người.*

An-Phông tuổi quá tám mươi
Khờ lòng vì nỗi dòng người rẽ hai
Vì chung con dữ cáo nài
Khiến nên cha thánh tuông dài hột châu
Bề trên chẳng rõ trước sau
Hạ sắc cất chức làm đầu các cha,
Làm cho thánh phải xót xa
Nhưng không hề thấy thốt ra lời phiền

Dầu cho người mất chức quyền
Cũng hằng ăn ở bằng yên như thường
Vui lòng chịu nổi tang-thương
Vác thánh-giá Chúa theo đường chông gai
Lòng người lại phải lọt phai
Sanh đều bối rối, trong ngoài khô khan
An-Phông lụy ngọc chứa chan
Kêu xin Đức Mẹ dắt đàng người theo
An-Phông lắm lúc cheo leo
Phải cơn cảm dỗ hiềm nghèo xiết chi.
Mừng một tháng tám sinh thai
Chín mươi tuổi lễ, vinh qui về trời
Chén dâng người uống một hơi
Ngày nay mới đặt thánh thời Thiên-đàng
Từ đây danh tiếng nổi vang
Làm nhiều phép lạ, cứu nàng sanh linh
Toà-Thánh tra xét công trình,
Phong bậc Hiền-Thánh linh đình lễ nghi
Vài lời thô鄙 chép ghi
Mong cho độc-giả gẫm suy việc lành
Đừng mê thế tục cạnh-tranh
Lo đồn công đức để dành ngày sau
Dầu cho làm đến công-hầu
Nếu mất phần phước dễ hầu vui chi
Mấy lời khuyên cạm xét suy
Nếu không cay đắng, dễ gì thông dong
Hỡi người niên thiếu vào dòng
Ráng soi gương thánh để mong phước trời.

THƠ HẰNG :

*Ơn thiêng tuy đã xuống trong ta,
Nhưng chốn tội tình phải lánh xa,
Nếu chẳng khử trừ mưu chước quỷ,
Để gì không mắc bầy, giò ma.
Ơi người chí sĩ nơi tu-viện !
Chớ muốn thanh nhàn chốn thiết-tha
Đã nguyện bỏ đời thì bỏ đức
Đừng ham đồ giả cõi phong-ba*

Bài vịnh Thánh An-Phông

*Công hầu ai dám sánh An-Phông
Chịu khó lo toan việc lập dòng
Mặc kẻ khinh khi, người bỉ bạc
Nguyện xông rừng bụi, lướt gai chông
Tám mươi tuổi lẻ còn đau đớn
Chín chục năm rồi sự thể xong
Thẳng trắn khái hoàn nơi cõi thọ
Danh thơm nồng nực khắp tây đông*

CHUNG

Imp. de Quinhon 35-2

Thơ xưa

Còn hương nguyệt cũ
Mơ màng chốn cũ
Nên chẳng nhớ
Còn hương nguyệt cũ
Mơ màng chốn cũ
Nên chẳng nhớ
Còn hương nguyệt cũ
Mơ màng chốn cũ
Nên chẳng nhớ

Đoạn trích Truyện Kiều

Công hầu ai oán
Chẳng khác là
Thật là kinh
Ngay cả
Tâm sự
Còn chấp
Thống trị
Đánh thêm

